

II. RÁKÓCZI FERENC KÖNYVTÁR

3530 MISKOLC, GÖRGEY A. U. 11.

46/503-120 | RAKOCZI@RFMLIB.HU | WWW.RFMLIB.HU

Iskolai Közösségi Szolgálat a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban

I. Iskolai közösségi szolgálat (PLAN)

A köznevelési törvény 2016-tól az érettségi bizonyítvány kiadását 50 óra közösségi szolgálat teljesítéséhez köti.

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár 2015-től lehetőséget biztosít arra, hogy a középiskolák tanulói az intézményben teljesítsék a kötelező iskolai közösségi szolgálatot. A teljesítés feltétele, hogy könyvtárunk a tanuló oktatási intézményével együttműködési megállapodással rendelkezzen. 2024-ben 33 középiskolával van érvényes megállapodásunk a közösségi szolgálat teljesítésére.

A foglalkoztatás idején az iskola és a könyvtár megbízott munkatársai folyamatosan kapcsolatot tartanak annak érdekében, hogy a teljesítés problémamentes legyen, és a jogszabályi előírásoknak megfeleljen. A diákokat minden könyvtárban egy-egy mentor segíti.

2015 és 2024 között intézményünkben iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok

II. Az iskolai közösségi szolgálat alapelveinek megvalósítása a II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban (DO)

Közvetlenség elve

A diákok a szolgálat során gyakran kerülnek kapcsolatba kisgyermekkel, családokkal és természetesen könyvtárosokkal is. Például kézműves foglalkozásokon, egésznapos rendezvényeken (Könyves Vasárnap, Könyvtári Majális, Ünnepi Könyvhét, Múzeumok éjszakája stb.).

A kettős cél elve

Jelen van a szolgálat-jelleg és az élménypedagógia alapú tanulás. A foglalkozásainkon és rendezvényeinken történő közreműködésük során fejlődik a kommunikációjuk és kezűgyességük.

A helyi közösség erősítésének elve

A közösségi szolgálat során végzett feladat olyan tevékenységeket jelent, amelyek a helyi közösség javát szolgálják. Például az IKSZ-esek a Szabó Lőrinc Idegennyelvi Könyvtárban a Herbárium gondozásában, a Petőfi Sándor Könyvtárban a dokumentumok portalanításában működnek közre. A központi épületben a diákok az évszaknak megfelelő dekoráció készítésében is aktívan részt vesznek.

2024-től a Magyar Telekom és a könyvtárak között létrejött együttműködés keretében, a Netrevalók program résztvevői.

Az anyagi érdektől való függetlenség elve

Az iskolai közösségi szolgálat kapcsán a felek (pedagógus, intézmény, fogadó szervezet, magánszemély, diák, szülő) anyagi érdeke a programban nem merülhet fel szempontként.

Szervezett keretek közöttiség elve

A középiskola feladata és felelőssége az iskolai közösségi szolgálat szervezése és koordinálása. A diáknak a tevékenység megkezdése előtt rendelkeznie kell az erre jogosult iskolai személynek, tehát a feladat felelősének és szüleinek a jóváhagyásával. Az IKSZ-et csak az a diák kezdheti meg könyvtárunkban, akinek az iskolájával együttműködési megállapodást kötött a könyvtárunk. A tanulók adatait a GDPR törvény szabályozásának megfelelően kezeli az intézményünk.

Az elvek másik csoportját a program megvalósításának minőségbiztosító eleme képezi és az önkéntességhez való kapcsolást szolgálja:

A kölcsönösség elve

A segítő és a segítségre szoruló lehetőségeihez mértén aktívan bevonódik a programba. A kölcsönösség megélésére a felkészítés során kell érzékennyé tenni a diákokat, így elősegítve, hogy a diák nyitott és elfogadó legyen azzal a személlyel, akivel kapcsolatba lép. A legtöbb középiskolában tartanak a szolgálat megkezdése előtt és a szolgálat teljesítése után érzékenyítő foglalkozásokat.

Szabad választás elve

A diákok – a szülőkkel, tanárokkal való egyeztetés alapján – maguk választhatják ki az általuk végzendő tevékenységeket az iskola által megszervezett, vagy a maguk által javasolt, az iskola által pedig elfogadott tevékenységek közül. A diákok saját döntésük alapján választják ki könyvtárunkat a szolgálat helyszínéül.

A változatosság elve és az arányosság elve

Az alapvető pedagógiai cél szempontjából fontos, hogy több (pl. három) területen és rendszeresen ismétlődő tevékenységekre épülve végezze a diák az ún. kontaktóra (min. 40 óra) feladatait.

Az együttműködés elve

Az iskolában vagy a fogadó szervezetnél a közösségi szolgálat kapcsán partneri viszony alakul ki az összes érintett között.

A részrehajlás-ellenesség elve

A tanuló a közvetlen hozzátartozójánál, valamint annak közvetlen munkahelyén nem végezhet közösségi szolgálatot.

A fenntarthatóság elve

Lehetőleg olyan tevékenységekben vegyenek részt a diákok, amelyek hosszú távon fenntarthatók, valamint a további évfolyamok és a könyvtárlátogatók számára is előnyösek. Pl. rendezvényeken segítenek, a raktári rendet folyamatos ellenőrzik, az elhasználódott jelzetek cseréjét végzik, részt vesznek a gyermekfoglalkozások előkészítésében, kézműves foglalkozásaink előkészítésében.

III. A PDCA elemzés CHECK vagyis ellenőrzési folyamatát az IKSZ SWOT analízise és a szolgálatot teljesítő diákok elégedettségi vizsgálata alapján végeztük

A. SWOT analízis

1. Erősségek

- könyvtári munkafolyamatok megismertetése a diákokkal
- a könyvtáros munkájának segítése (raktári rend biztosítása, kézműves foglalkozások előkészítése, sablonok vágása stb.)

2. Gyengeségek

- az IKSZ-es diák munkájának adminisztrálása, irányítása, felügyelete jelentős munkaidő-ráfordítást jelent a koordináló könyvtáros számára
- a diákok különbözősége miatt meg kell találni a megfelelő feladatot minden gyerek számára

3. Lehetőségek

- a beiratkozott olvasók számának növekedése
- a középiskolások rendszeres látogatói lesznek a könyvtárnak
- pozitív kép kialakítása a könyvtárról, a könyvtáros hivatásról

4. Veszélyek

- a dokumentumok rossz helyre kerülnek
- kézműves foglalkozások előkészületében több anyaghasználat (rossz mintaforma készítése)
- nem minden diáknak lesz megfelelő a felajánlott munka

B. Az elégedettségi vizsgálat elemzése

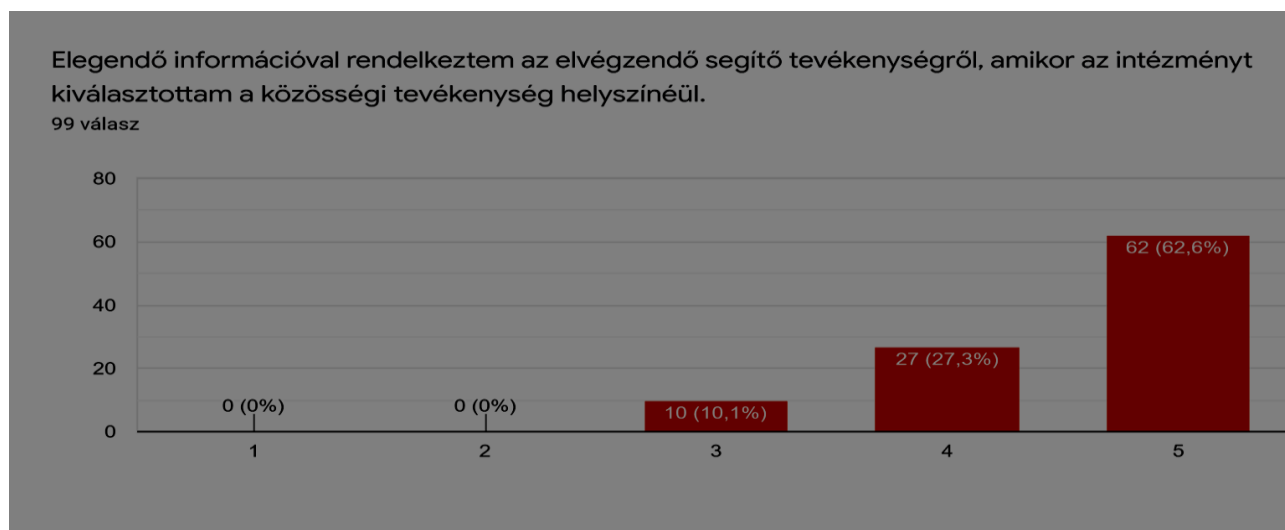
Az IKSZ-et teljesítő diákok körében a szolgálat teljesítésének utolsó napján elégedettségi kérdőív kitöltésére kerül sor.

A diákok elégedettségi kérdőíveinek válaszai alapján készült értékelés a következő évek adatait használta:

- **2022-ben:** 99 diák válasza,
- **2023-ban:** 95 diák válasza,
- **2024-ben:** 103 diák válasza.

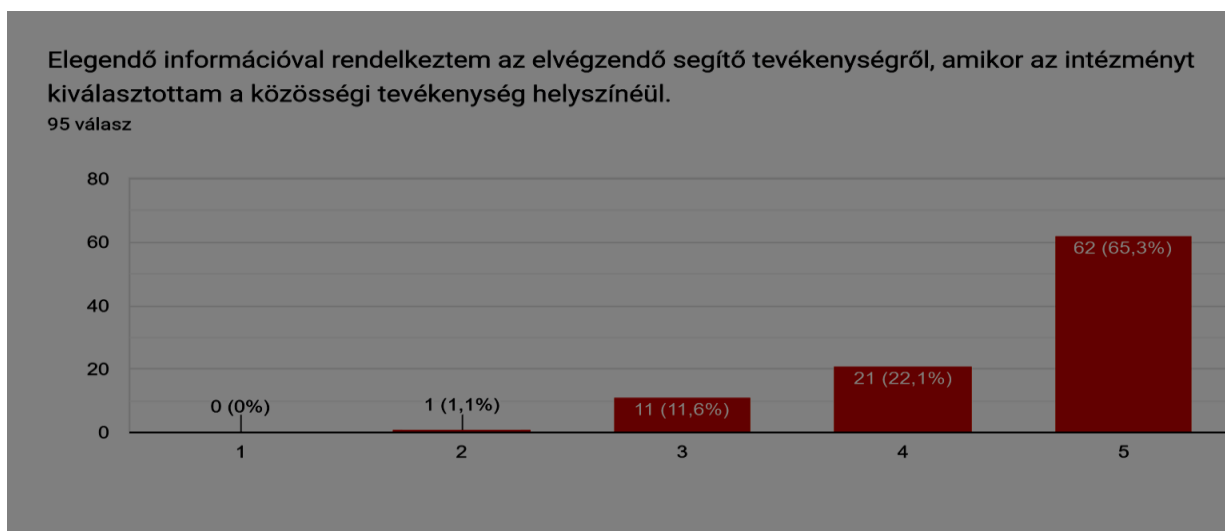
a) Elegendő információval rendelkeztem az elvégzendő segítő tevékenységről, amikor az intézményt kiválasztottam a közösségi tevékenység helyszínéül.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2022-ben

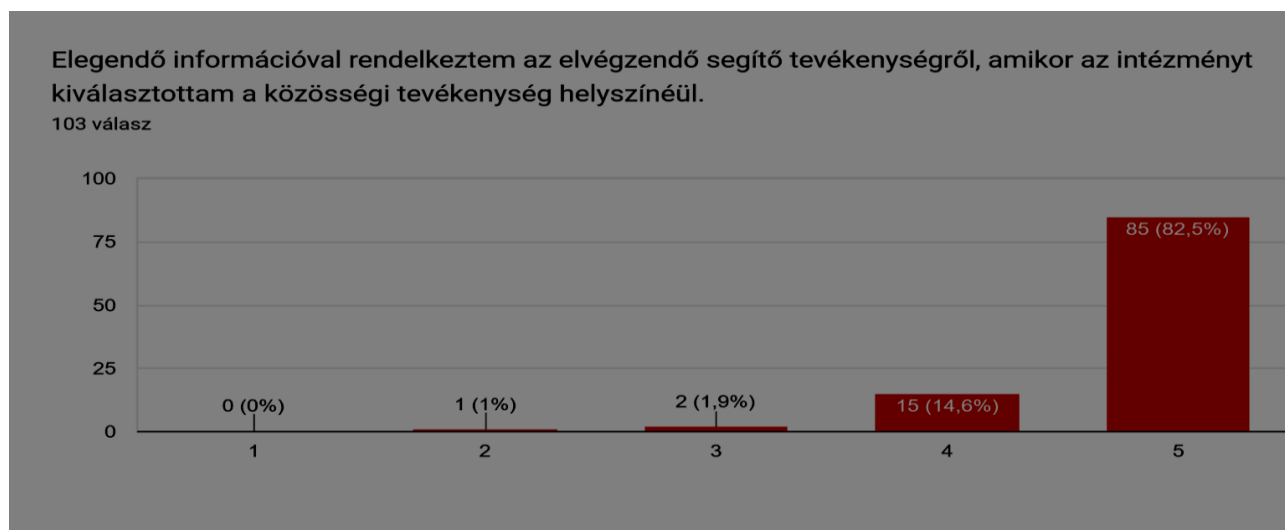
2022-ben a válaszadók 62,6%-a elegendő információval rendelkezett a segítő tevékenységről, 27%-a rendelkezett valamennyi információval, és 10,1%-uk nem rendelkezett elegendő információval. Ezért kiemelt prioritás, hogy minden jelentkező számára már az elején részletesen bemutassuk a végezhető feladatokat és a tevékenységek fontosságát az intézményen belül

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2023-ban

2023-ban a válaszadók 65,3%-a elegendő információval rendelkezett a segítő tevékenységekről, 22%-uk rendelkezett valamennyi információval, míg 11%-uk nem rendelkezett elegendő tájékoztatással.

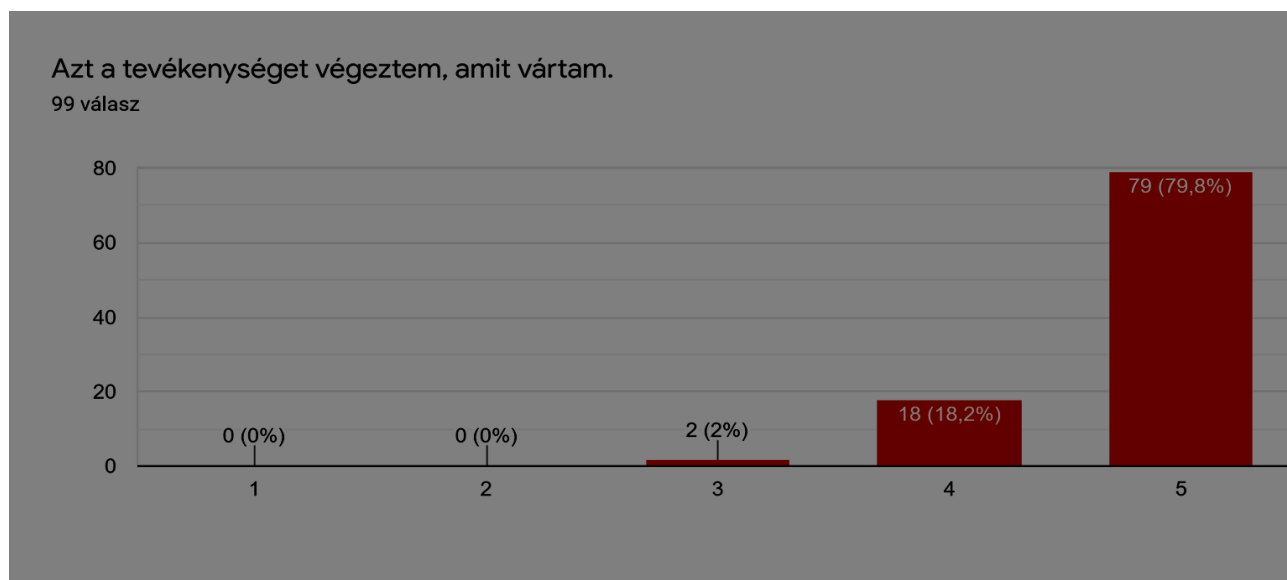
Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2024-ben

A 2024-es évben jelentős javulást tapasztaltunk: a válaszadók 82,5%-a elegendő információval rendelkezett a segítő tevékenységről. Mindössze 14,6%-uk nem rendelkezett elegendő információval, és csupán 2,9%-uk nem volt tájékozott ezzel kapcsolatban

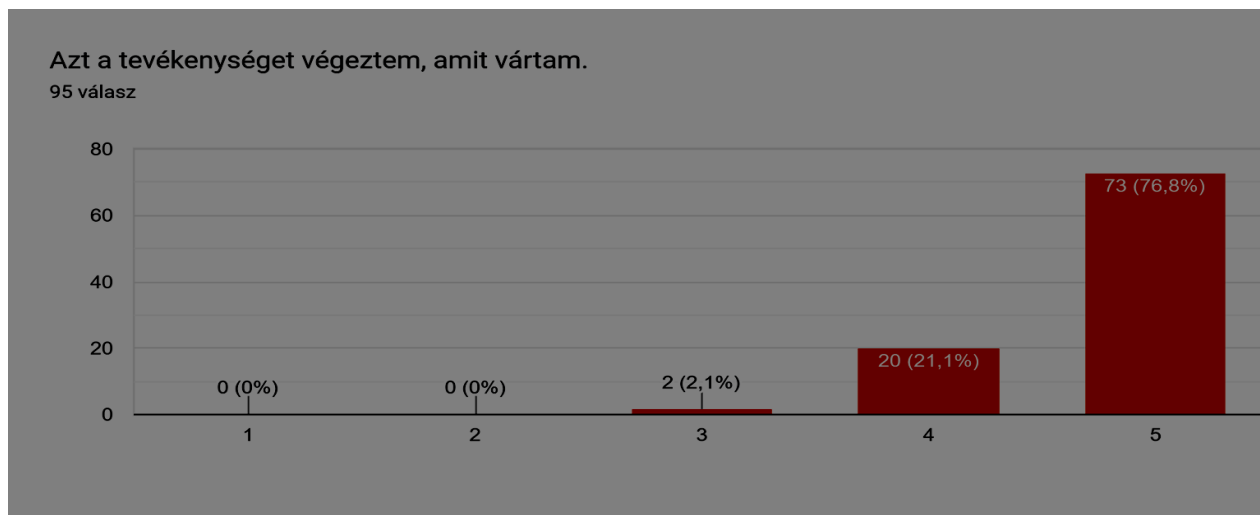
b) Azt a tevékenységet végezték-e a diákok, amit vártak.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2022-ben

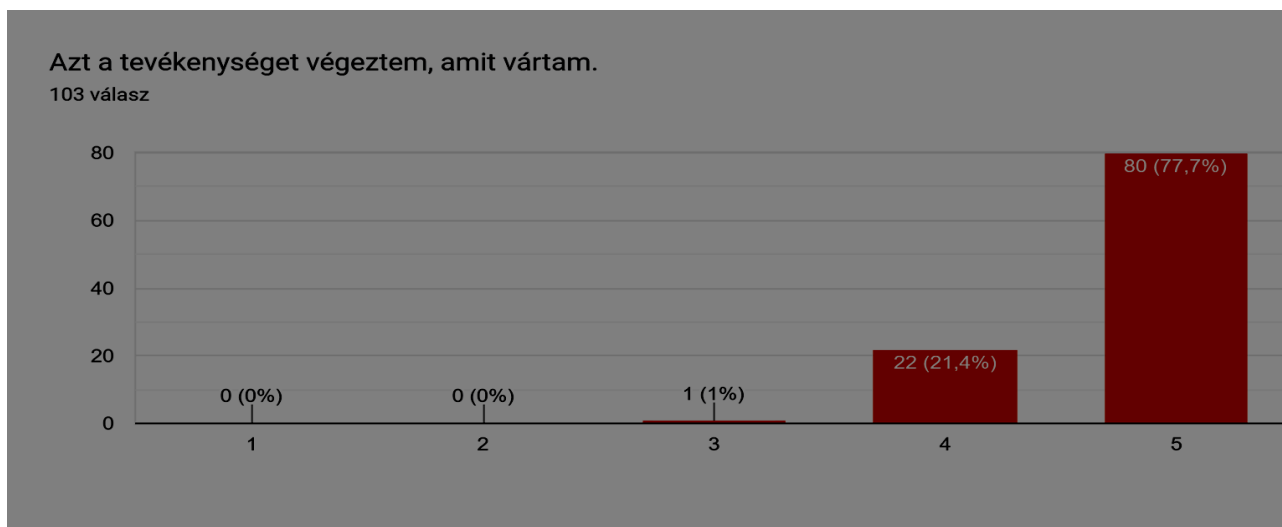
A válaszadók közel 80%-a a szolgálat során pontosan azt a tevékenységet végezte, amelyre előzetesen számított vagy gondolt. Ugyanakkor a diákok 20%-a számára más típusú feladatok jobban megfeleltek volna.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2023-ban

2023-ban a válaszadók 76,8%-a végezte azt a tevékenységet, amelyre előzetesen számított, míg a diákok 23%-ának más feladat felelt volna meg. Sajnos ez az arány romlott a 2022-es eredményekhez képest.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2024-ben

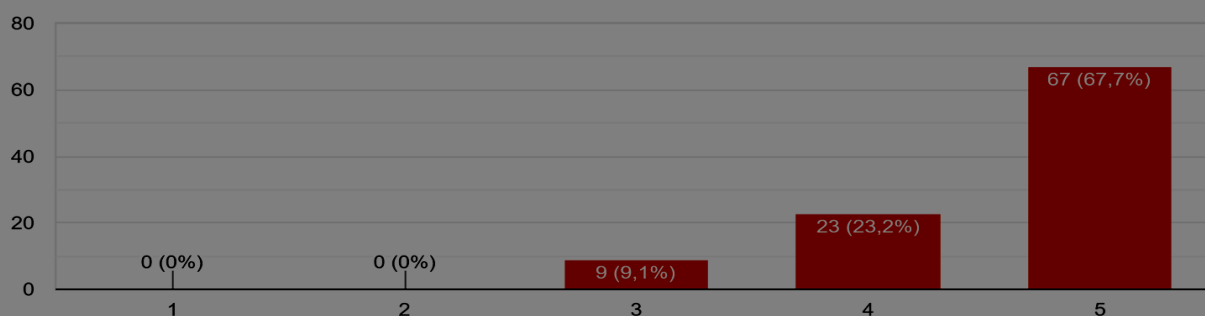
2024-ben a válaszadók 77,7%-a olyan tevékenységet végzett, amelyre előzetesen számított. Ugyanakkor a diákok 23%-a esetében más feladat jobban megfelelt volna az elvárásaiknak.

c., Jól éreztem-e magam a tevékenység közben?

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2022-ben

Jól éreztem magam a tevékenység végzése közben.

99 válasz

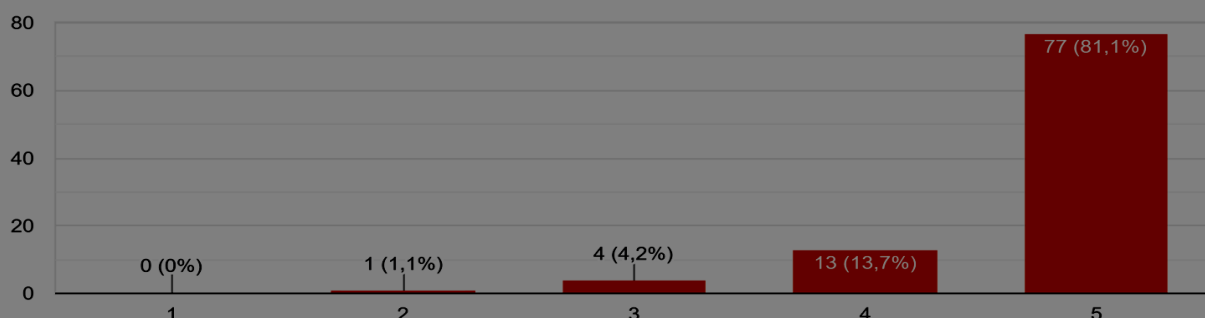

A válaszadók közel 68%-a pozitív élményekkel gazdagodott és jól érezte magát a közösségi szolgálat teljesítése során.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2023-ban

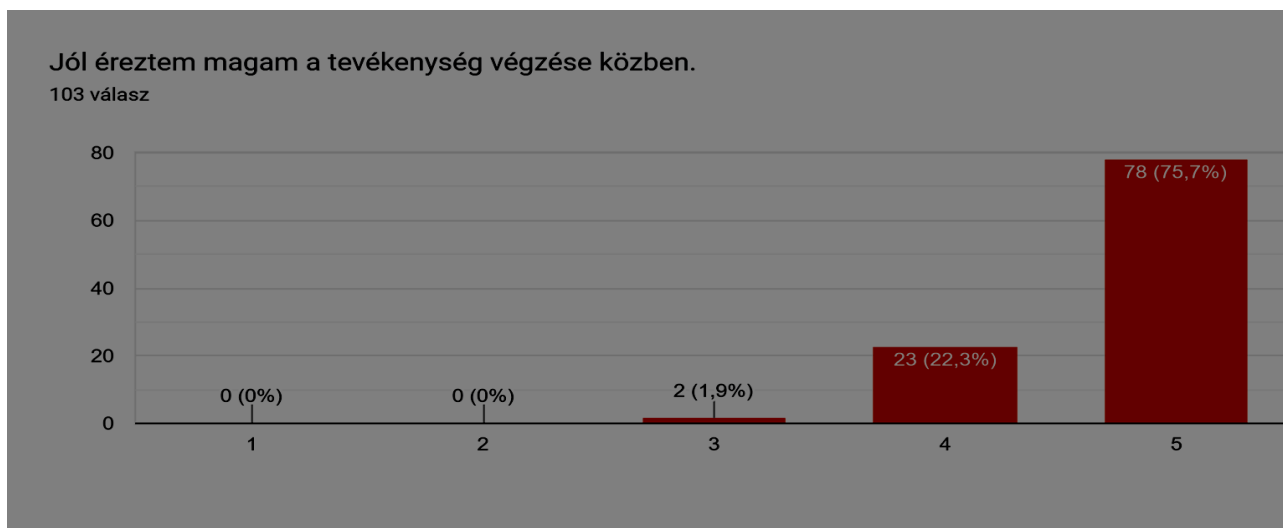
Jól éreztem magam a tevékenység végzése közben.

95 válasz

2023-ban a diákok 81,1%-a pozitív élményekkel gazdagodott, és jól érezte magát a tevékenység végzése közben.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2024-ben

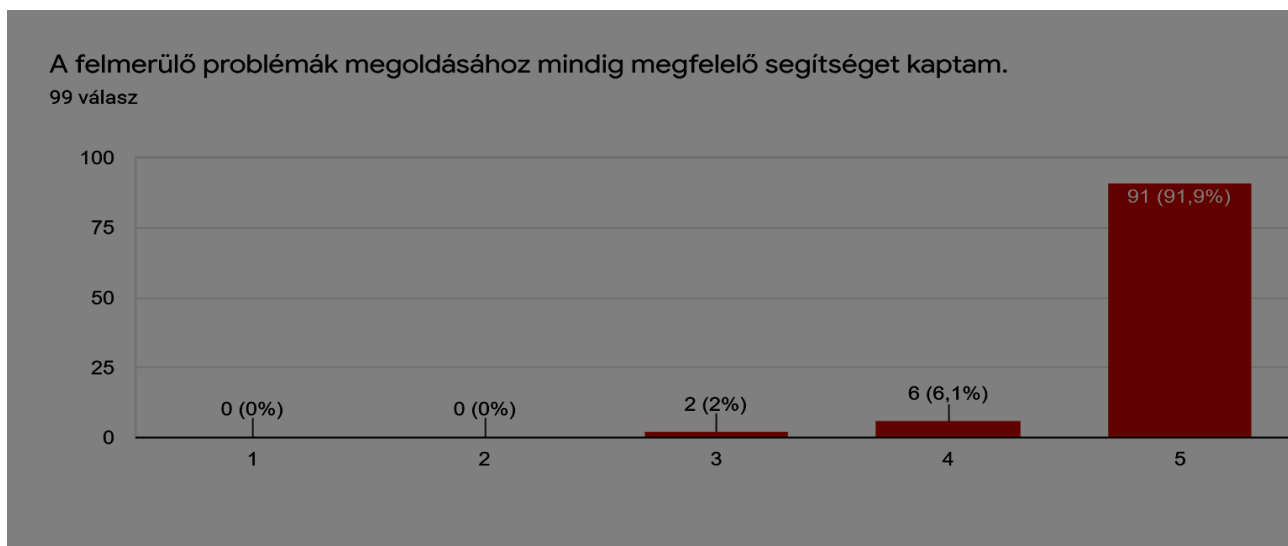

2024-ben a diákok 75,7%-a nagyon jól érezte magát a szolgálat teljesítése során, míg 22%-uk úgy nyilatkozott, hogy egész jól érezte magát.

A könyvtárosok és az IKSZ-es diákok munkakapcsolata

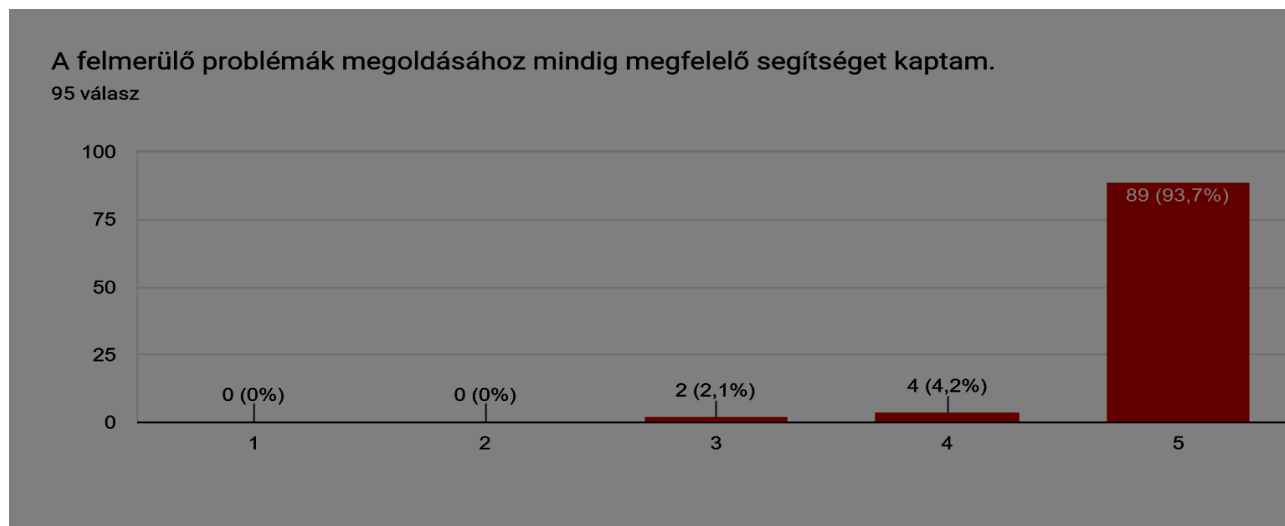
a) Kérdőív következő kérdése, hogy megkaptak-e a diákok minden szükséges információt a segítő tevékenység közben.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2022-ben

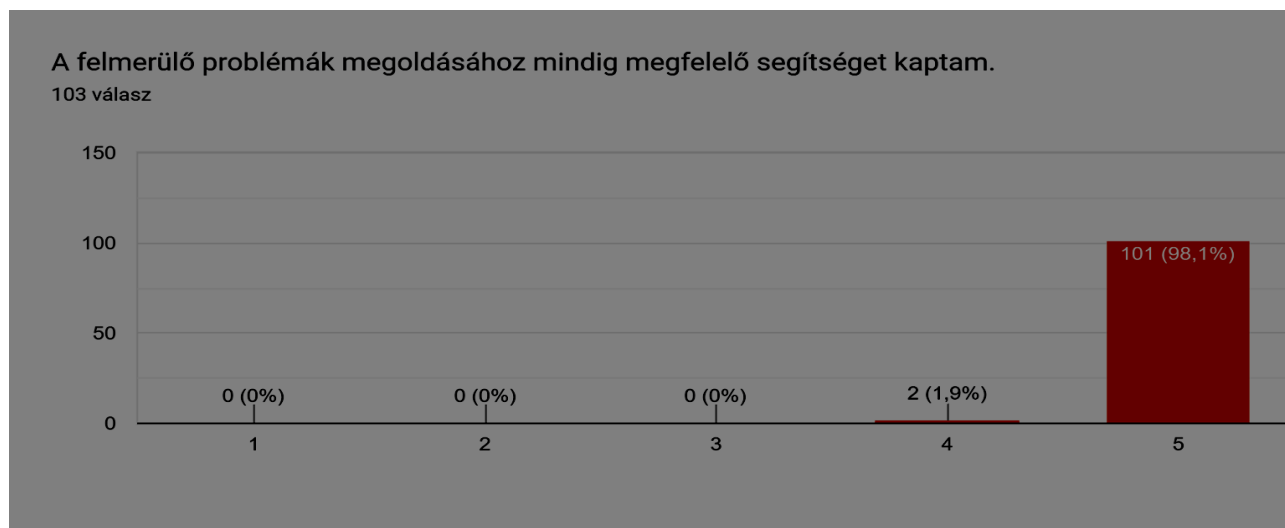
A kérdőív eredményei alapján megállapítható, hogy a diákok 91,9%-a a segítő tevékenység közben minden szükséges információt megkapott, amely a feladatok sikeres elvégzéséhez szükséges volt

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2023-ban

A válaszadók 93,7%-a mindig megfelelő segítséget kapott a felmerülő problémáik megoldásához

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2024-ben

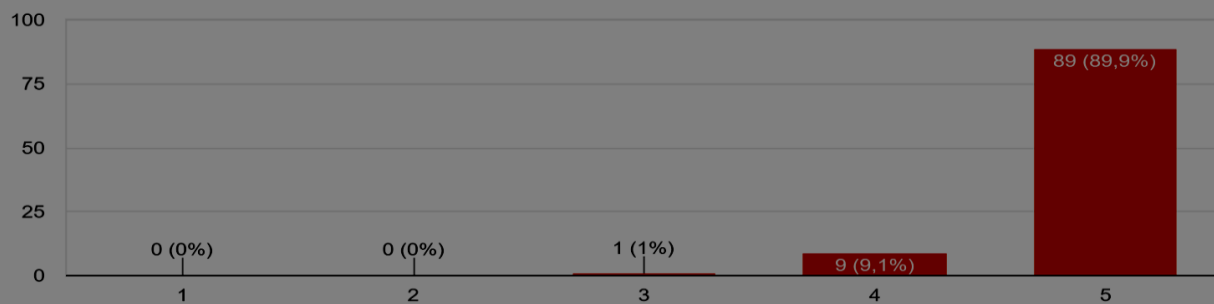
2024-ben a diákok 98,1%-a megkapta a szükséges segítséget a feladatok sikeres elvégzéséhez.

b., Egyértelműek voltak a feladatok és az elvárások a diákok számára

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2022-ben

Egyértelműek voltak számomra a feladatok és az elvárások.

99 válasz

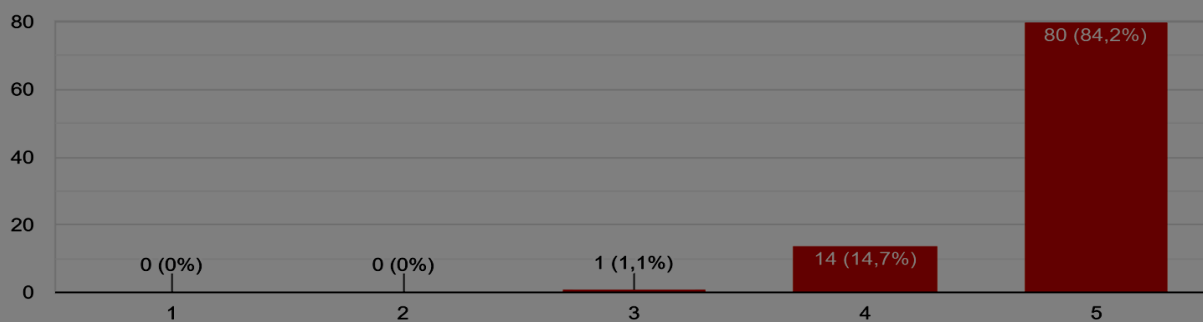

A válaszadók 89,9%-a szerint a feladatok és az elvárások teljesen egyértelműek voltak számukra.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válasza 2023-ban

Egyértelműek voltak számomra a feladatok és az elvárások.

95 válasz

2023-ban a diákok 84,2%-ának teljesen egyértelműek voltak a feladatok és az elvárások

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válasza 2024-ben

Egyértelműek voltak számomra a feladatok és az elvárások.

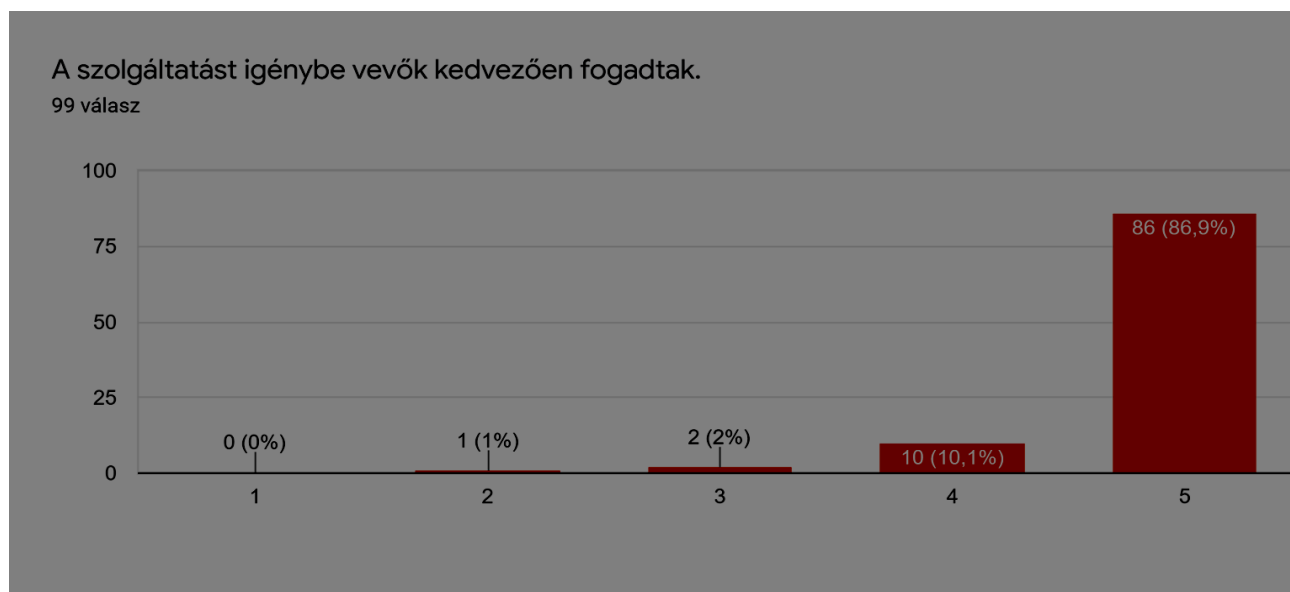
103 válasz

2024-ben a diákok 88,3%-ának teljesen egyértelműek voltak a feladatok.

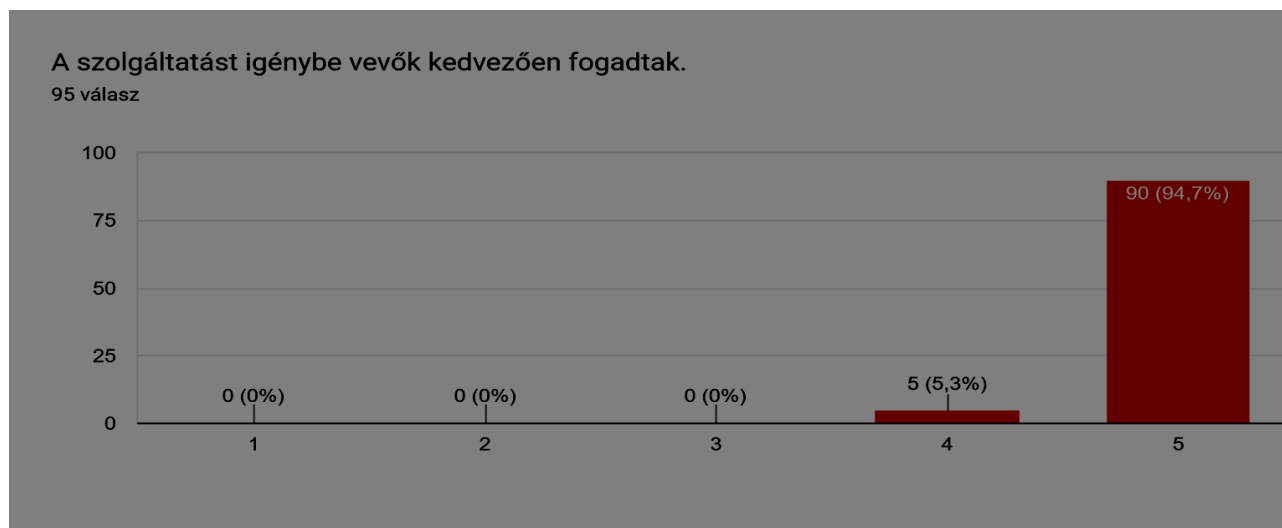
d) Az Olvasók és az IKSZ diákok kapcsolata

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2022-ben

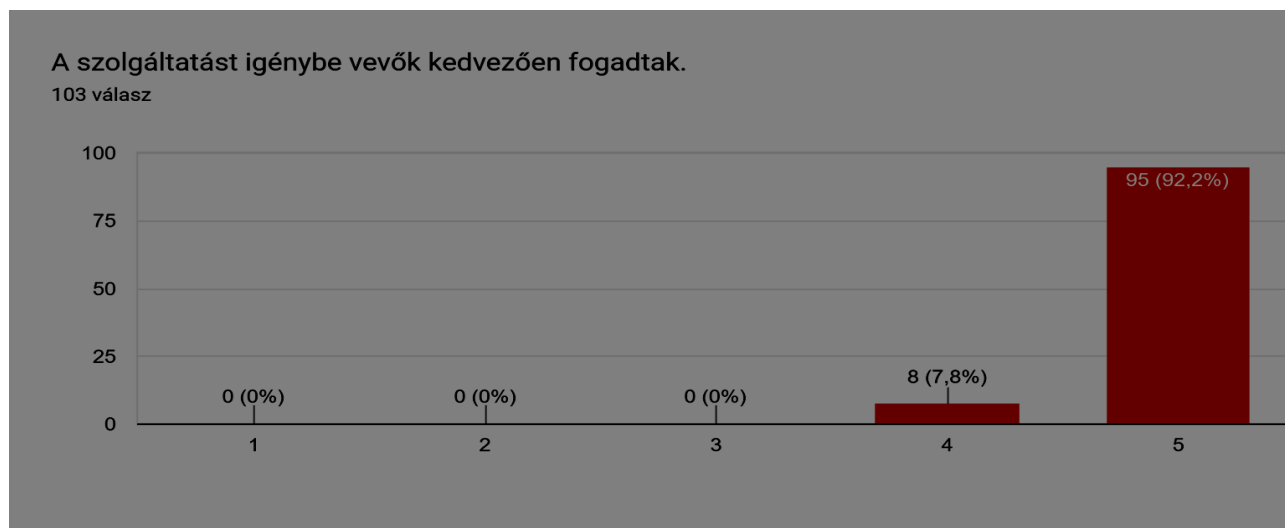
A szolgálatot teljesítő diákok tapasztalatai szerint az olvasók 86,9%-a kedvezően, 10%-a jól, míg 3%-a közepesen fogadta a jelenlétüket a könyvtárban

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszai 2023-ban

A szolgálatot teljesítő diákok az tapasztalták, hogy az olvasók 94,7 %-a kedvezően, 5,3 -a jól fogadta a szolgálatban való részvételüket.

Az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő diákok válaszhai 2024-ben

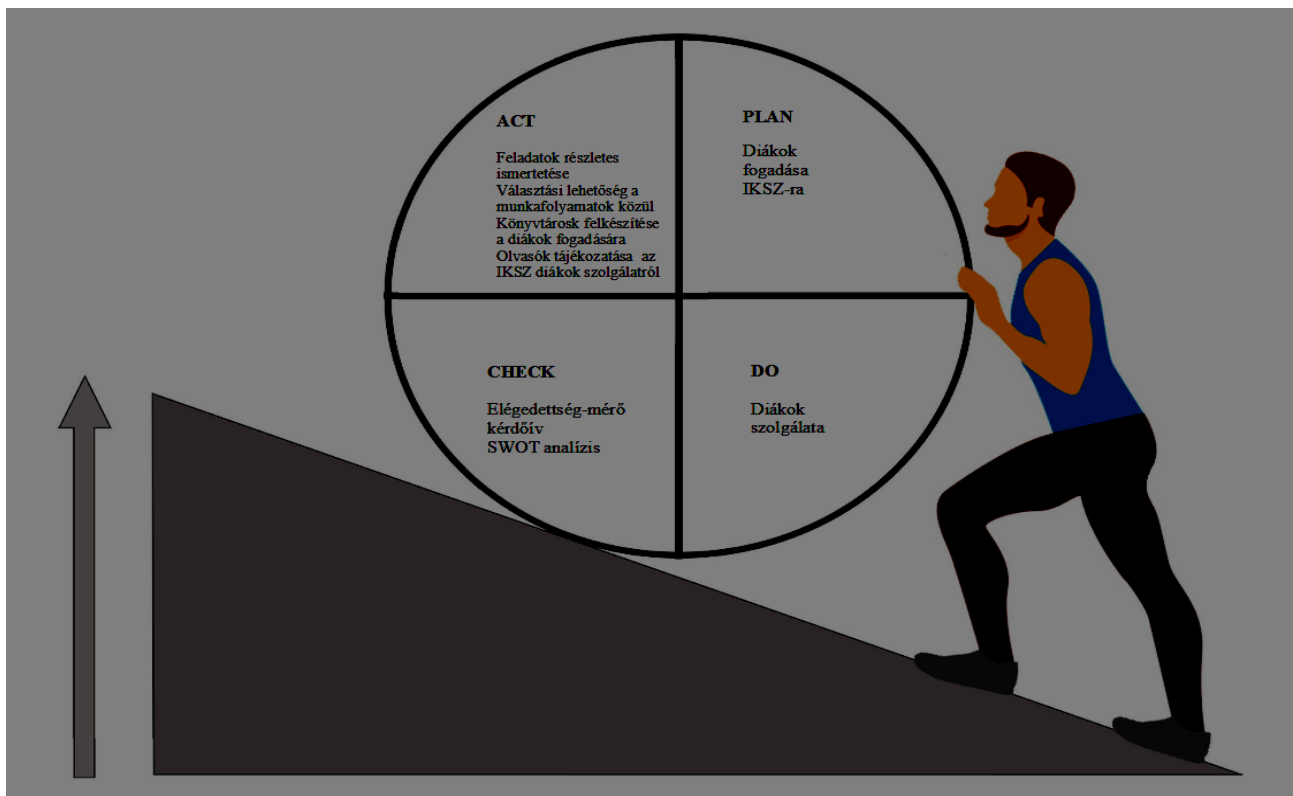
A szolgáltatást teljesítő diákok az tapasztalták, hogy az olvasók 92,2 %-a kedvezően, 7,8 -a jól fogadta a szolgáltatásban való részvételüket.

IV. ACT

A beavatkozás lépése során megvizsgáljuk, hogy az aktuális és a tervezett eredmények között milyen különbségek vannak, kell-e korrekciós intézkedéseket bevezetni, illetve a különbségek miből adódnak. Ezt követően meg kell határozni, hogy hol szükséges a változtatásokat végrehajtani.

A SWOT elemzés és a kérdőívek alapján a következő lépéseket tervezzük:

1. A szolgáltatást teljesítő diákok számára az elvégzendő feladatok részletesebb ismertetése.
2. A diákok számára szélesebb választási lehetőség a végezhető munkafolyamatok közül.
3. A könyvtárosok felkészítése az IKSZ-es diákok fogadására.
4. Az olvasók tájékoztatása az IKSZ-es diákok szolgálatáról.

Végezetül az iskolai közösségi szolgálat elégedettségmérő kérdőívéből néhány szabadszavas vélemény:

Milyen élményekhez jutottál az intézményünkben végzett tevékenység közben?

„Nagyon jól éreztem magam a kézműves foglalkozásokon, a gyerekeknek szívesen segítettem. A könyvek rendezése közben érdekes olvasmányokra leltem. A kézműves foglalkozások előkészítése során érdekes, új dolgokat próbálhattunk ki.”

„Az itt dolgozók nagyon kedvesen viselkedtek velem.”

„Megtanultam a könyveket sorba rendezni. Mindig is gondoltam, hogy rend van egy könyvtárban, de azt sosem, hogy ennyire. Figyelmesen vannak válogatva a kategória cím és szerző neve szerint. Örültem, hogy ezt megtanulhattam. Igen kevés időt tölthettem itt, de mindig kiemelkedő kedvességgel és segítőkészséggel találkoztam.”

„Könyvek sorrendbe tétele? kreatívabb feladatok pl. hernyó készítése. Az iskolai fáradtság után is sok jó élményhez jutottam.”

„Kikapcsolódtam a könyvek pakolása közben, jó volt látni, hogy sok gyerek szeret még könyvet olvasni, könyvtárba járni.”

Milyen készségeid fejlődtek, mit tanultál a tevékenység során?

„Kézműves foglalkozások előkészítéseinek köszönhetően nagy mértékben nőtt a kezűgyességem. Megtanultam a könyvek sorba rendezésének szabályait.”

*„...a kitartás, hogy meg tudom csinálni a dolgokat és ne hagyjam abba azt, amit elkezdtem.”
„Koncentráció, jobban oda tudok figyelni az apróbb dolgokra is.”*

Miskolc, 2025.03.25.

Összeállította: Gilányiné Lovász Tünde

Mellékletek:

Együttműködési megállapodás az iskolai közösségi szolgálat lebonyolításáról

Adatlap IKSZ teljesítéséhez

Adatkezelési tájékoztató az Iskolai Közösségi Szolgálat teljesítő diákok számára